

REGERINGEN

Regeringsbeslut

IV 7

2015-06-25

N2015/5058/FJR

Näringsdepartementet

Naturvårdsverket

106 48 Stockholm

Uppdrag att se över skydds jakt efter varg och föreslå nya regler för skydds jakt

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Naturvårdsverket att i enlighet med vad som anges nedan under rubriken Närmare om uppdraget utreda om, och i så fall hur, kriterier för, och utformning av, skydds jakt efter varg kan tillämpas eller utvecklas för att bättre bidra till vargpolitikens övergripande syfte. Naturvårdsverket ska även beskriva hur skydds jakt organiseras och se över länsstyrelsernas hantering av dessa ärenden. Naturvårdsverket ska föreslå de författningsändringar som behövs och lämna en konsekvensutredning av förslagen.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 30 september 2015.

Skälen för regeringens beslut

Under många år var lantbrukets djur, renar och hundar i Sverige inte hotade av varg. Vargen var i princip utrotad i Sverige på 1970-talet. I dag är situationen annorlunda och vargen är här för att stanna. Vargangrepp på tamdjur är främsta orsaken till konflikten mellan varg och människa. Under 2014 angrep de stora rovdjuren närmare sexhundra får, ett femtiotal hundar, två hästar och tjugoåtta nötdjur. Vargen stod för merparten av dessa angrepp.

Vargen i Sverige är enligt det s.k. art- och habitatdirektivet (rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter) strikt skyddad. Enligt direktivet (artikel 12) får strikt skyddade arter bl.a. inte avsiktligt fångas eller dödas. Direktivet innehåller möjligheter till undantag från skydds kraven under vissa förutsättningar (artikel 16). Undantagen i artikel 16 ska tolkas restriktivt. Två grundläggande förutsättningar som alltid måste vara uppfyllda för att medlemsstater ska få göra undantag från skydds kraven är att det inte finns

2015/06/25

Postadress
103 33 Stockholm

Besöksadress
Mäster Samuelsgatan 70

Telefonväxel
08-405 10 00

Telefax
08-411 36 16

E-post: n.registrator@regeringskansliet.se

någon annan lämplig lösning och att undantagen inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos populationerna av de berörda arterna i deras naturliga utbredningsområde.

Det övergripande målet för rovdjurspolitiken är att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet, samtidigt som tamdjurs-hållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas (prop. 2012/13:191 En hållbar rovdjurspolitik). Inom rovdjursförvaltningen måste flera olika intressen beaktas. För att kunna ha en vargstam med gynnsam bevarandestatus och samtidigt kunna hålla husdjur och bedriva renskötsel måste det finnas förutsättningar för att skydda djuren mot vargangrepp.

Art- och habitatdirektivets bestämmelser om artskydd är genomförda i svensk rätt i bl.a. miljöbalken, artskyddsförordningen (2007:845), jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905). Av 2 och 3 §§ jaktlagen framgår att alla däggdjur och fåglar är fredade och endast får jagas om det följer av jaktlagen eller av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen.

I 23 a–e §§ jaktförordningen finns föreskrifter som genomför undantagen från skyddskraven i art- och habitatdirektivet. Enligt jaktförordningen får skyddsjakt efter varg endast bedrivas om det inte finns någon annan lämplig lösning och om jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Dessutom måste skyddsjakten vara motiverad av något av de skäl som anges i bestämmelsen, t.ex. för att förhindra allvarlig skada på boskap eller annan egendom (23 a §). Om dessa förutsättningar är uppfyllda kan den som riskerar att drabbas ansöka om skyddsjakt hos Naturvårdsverket eller, om rätten att besluta om skyddsjakt har delegerats, hos länsstyrelsen, (23 b §). Naturvårdsverket, eller efter delegation länsstyrelsen, kan också på eget initiativ besluta om sådan skyddsjakt efter varg. Skyddsjakt på enskilds initiativ utan föregående ansökan till länsstyrelsen eller Naturvårdsverket är också möjlig om rovdjur angriper eller om det är uppenbart att ett sådant angrepp är omedelbart förestående (28 §). Den som dödar ett djur i ett sådant fall av skyddsjakt ska snarast anmäla händelsen till länsstyrelsen (28 d §).

Det är viktigt att notera för detta uppdrag att om det finns en stor sannolikhet för att allvarlig skada kommer att uppstå, får beslut om skyddsjakt efter varg fattas även om någon skada inte har inträffat (23 b §). Sådana beslut om skyddsjakt är inte uttryckligen begränsade till en enskild individ. Detta skulle kunna lämna utrymme för att låta beslut om skyddsjakt omfatta flera individer inom ett vargrevir som orsakar problem.

Naturvårdsverket beslutade i juni 2014 att delegerat rätten att besluta om skydds jakt efter varg med stöd av 23 b § till samtliga länsstyrelser utom Länsstyrelsen i Gotlands län. Beslutet gäller till den 30 juni 2015. Det är inte statens ansvar att utföra skydds jakt annat än när sådan jakt initierats av en myndighet (prop. 2012/13:191, s. 53–54). I normala fall är det sökanden som genomför och bekostar en beviljad skydds jakt. Länsstyrelsen kan dock göra avsteg från detta.

Regeringen beslutade den 16 augusti 2011 om ett tilläggsuppdrag till Naturvårdsverket om den svenska rovdjurspolitiken. I uppdraget ingick bl.a. att analysera hur det i beslut om skydds jakt går att ta hänsyn till de olägenheter som förekomsten av täta rovdjurspopulationer orsakar och föreslå de författningsändringar som behövs. Uppdraget redovisades den 15 november 2011 och ledde till ändring av bestämmelsen om skydds jakt i 23 b § jaktförordningen. Under 2012 tog Naturvårdsverket fram särskilda riktlinjer för beslut om skydds jakt efter stora rovdjur, däribland varg. Av riktlinjerna framgår när det bl.a. gäller skydds jakt på skadegörande individer att i de fall myndigheter bedömer att mer än en individ orsakar eller riskerar att orsaka allvarlig skada bör skydds jakt efter mer än en individ kunna fattas.

Närmare om uppdraget

Skydds jakt är en jaktform vars syfte är att förhindra skador på bl.a. tamdjur orsakade av stora rovdjur. Eftersom vargen lokalt kan orsaka stor skada finns det anledning att undersöka hur skydds jakten i dess nuvarande utformning kan utvecklas. Skydds jakt är enligt 23 b § jaktförordningen inte uttryckligen begränsad till en individ. I vargrevir som identifieras som problematiska kan skydds jakt motiveras som ett svar på angreppen eller för att undvika en allvarlig skada på tamdjur.

Naturvårdsverket ska undersöka hur skydds jakten i Sverige kan utvecklas för att möta de behov som i dag finns givet den ökade vargtätheten i vissa områden där detta kan skapa problem för viss djurhållning och där det inte finns någon annan lämplig lösning. I uppdraget ingår att beskriva om hög vargtäthet i visst område innebär en ökad risk för allvarlig skada på tamdjur och i så fall föreslå hur det ska hanteras. I uppdraget ingår dessutom att beskriva om och i så fall i vilken utsträckning skydds jakt kan användas för jakt efter andra individer i en flock än den individ som orsakat skada. Även möjligheten att, som ett komplement till nuvarande reglering i 28 § jaktförordningen om skydds jakt på enskilda initiativ, tillåta skydds jakt inom ett förutbestämt avstånd från hotade tamdjur ska undersökas. I uppdraget ingår också att beskriva hur nuvarande skydds jakt efter varg fungerar jämfört med erfarenheter av jakt efter varg i Finland.

Naturvårdsverket ska även se över länsstyrelsens hantering av dessa ärenden och beskriva och vid behov föreslå ändringar i regleringen av hur skydds jakt organiseras och bedrivs. Detta inbegriper även att föreslå lik-

artat system, med hänsyn till geografiska förutsättningar, för hur länsstyrelser betalar ersättning vid skyddsjakt. Även frågan om hur samordningen mellan berörda län kan förbättras ska utredas.

Naturvårdsverket ska beakta relevant arbete som har gjorts på området. Uppdraget ska genomföras i dialog med Viltskadecenter på Sveriges lantbruksuniversitet samt med länsstyrelserna. Arbetet ska bedrivas i en öppen process gentemot berörda intresseorganisationer. Naturvårdsverket ska vid framtagandet av förslagen utforma dessa så att de är förenliga med EU-rätten. Författningsförslag ska åtföljas av en konsekvensanalys i enlighet med vad som anges i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Naturvårdsverket ska även lämna en konsekvensbeskrivning av de förslag som presenteras som avser alla berörda aktörer.

På regeringens vägnar

Sven-Erik Bucht

Camilla Frisch

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Finansdepartementet/BA
Miljö- och energidepartementet/NM
Viltskadecenter, Sveriges lantbruksuniversitet